

Isä rakentaa, poika hoitaa, pojanpoika purkaa

Palasin muutamia päiviä sitten Pohjois-Italiaan suuntautuneelta lomalta. Lomakohteen valintaa ei tarvinnut harmitella. Väentungoksesta ja tukahduttavasta helteestä ei ollut tietoaakaan. Vuoriston raikas ilma ja miltei ääretön tilan tunne olivat kokemuksia, joiden avulla jaksaa taas punnertaa töitä. Arvaapa muuten montako tuulimyllyä näimme Italian tuulisilla kukkuloilla ja vuorilla? Ei sitten ensimmäistäkään. Sen sijaan miltei jokaisen talon katolla komeilivat joko vettä lämmittävät aurinkokeräimet tai sähköä tuottavat paneelit, useimmiten molemmat. Sähköntuotantoon valjastettuja aurinkopaneelipeltoja näkyi siellä täällä viinitarhojen ja viljavainioiden keskellä. Italian energiapolitiikka tukeutuu tunnetusti vahvasti aurinkoenergiaan. Se oli viime vuonna EU:n toiseksi suurin aurinkosähkön tuottaja Saksan jälkeen. Vielä 2010-luvun alussa sähkön tuotanto tuplaantui joka vuosi, mutta tuotantotukien leikkauksen jälkeen kasvu on hyytynyt alle 10 prosenttiin vuodessa.

Lomani aikana ei ehtinyt tapahtua mitään kovin yllättävää, mitä nyt Suomi putosi Euroviisuista ja sai uuden hallituksen. Jälkimmäinen tapahtuma kiinnosti enemmän, siispä lukaisin uuden hallitusohjelman läpi. Insinöörivetoinen Suomi ei ainakaan energia-asioiden näkökulmasta vaikuta kovin uudelta ja mullistavalta. Uusiutuvaan energiaan panostetaan ja teollisuutta ohjataan energian säästöön verohelpotuksia karsimalla. Energiatehokkuusdirektiivin asettamiin tavoitteisiin pyritään edelleen pontevasti. Merkittävä linjaus on hiilen käytön lopettaminen ja tuontiöljyn käytön puolittaminen 2020-luvun aikana. Mainittakoon myös hevosen lannan käytön salliminen energiatuotannossa. Hienoa, linjaus nostaa varmasti Suomen vähäverisen hevostalouden 1950-luvun kaltaiseen kukoistukseen. Tai sitten ei. Toisaalta energia-asioista puhutaan niin paljon hevonpeetä, että sen valjastaminen höytykäyttöön kattaisi Suomen energiantarpeen kokonaan. Siinäpä propellihuillille miettimistä.

Tuulivoima on myös saanut ansaitsemansa huomion. Hallitus lupaa leikata tuulivoiman tukia ja asettaa tuetun tuulivoiman rakentamisen ylärajaksi 2000 MVA. Se on 500 MVA aiemmin sovittua vähemmän. Mitä tämä sitten käytännössä tarkoittaa? Välittömästi ei mitään. Vuoden 2014 lopussa Suomessa oli tuulivoimatehoa noin 627 MVA, joten katto sallii suunnilleen kolminkertaisen määrän myllyjä nykyiseen verrattuna. Moni tervehtii ylärajan viilausta tyydytyksellä, mutta kaikille se ei riitä. Suomessa on hämmäntävän paljon niitä ihmisiä, joiden mielestä tuulivoiman rakentaminen pitäisi lopettaa kokonaan. Nykyisetkin voimalat pitäisi mieluummin purkaa. Voin vakuuttaa että kyllä ne puretaankin, mutta vasta sitten kun ne ovat tehtävänsä tehneet. Vanha sananlasku pitää tässäkin paikkansa: isä rakentaa, poika hoitaa, ja vasta pojanpoika purkaa.

Erilaisia tuulivoimatukia maksetaan yhteensä noin 300 milj. euroa vuodessa. Se ei ole juuri mitään esimerkiksi Saksan 22 miljardiin euroon verrattuna. Tukieurot kuitenkin karvastelevat monen mieltä. Olisiko kuitenkin kyse enemmän kateudesta kuin aidosta huolesta veronmaksajien rahojen puolesta?

On ylipäätään lyhytnäköistä arvioida tuulivoiman tai minkään muunkaan energiantuotantomuodon järkevyyttä pelkästään euroilla. Asiat pitää nähdä laajemmin. Paljonko esimerkiksi tuulienergian tuotantoon sijoitetuilla veroeuroilla vähennetään ilmastonmuutoksen vaikutuksia? Montako hiilitonnia jää louhimatta, montako jokea valjastamatta, montako öljylitraa polttamatta? Montako lisäviikkoa, kuukautta tai vuotta ihmiskunta saa parempien energiantuotantomuotojen kehittämiseen? Vaikutuksista on taitettu tiukasti peistä puolesta ja vastaan. Mieliapiteitä on yhtä monta kuin on miestäkin. Lopullinen totuus selvinnee vasta jälkikäteen vuosien tai vuosikymmenien kuluttua. On vain toivottava, että päästöttömän energiantuotannon tukemisella ja energiankäytön vähentämisellä parannetaan edellytyksiä säilyttää maapallo asumiskelpoisena.

Tuulivoimaan liittyy paljon mielipiteitä ja luuloja, joilla ei ole todellisuuspohjaa. Esimerkiksi puheet siitä ettei tuulivoimala tuottaisi takaisin edes sen rakentamiseen käytettyä energiaa, ovat täysin tuulesta temmattuja. Luontoarvoille ja asumiselle aiheutuvia haittoja ei tietenkään voi jättää

huomiotta. On silti hyvä muistaa että ihminen muuttaa ympäristöään pysyvästi kaikkialla. Vastustamme tuulimyllyjä, mutta hyväksymme laskettelukeskukset hiihtohisseineen, jokamiehiltä suljetut golfkentät, peltomarketit, moottoritiet, asumalähiöt, viljelysmaat, hakkuuaukiot, kaivosalueet, vesitornit, radio- ja puhelinmastot, sähkölinjat... luettelo on loputon.

Voin hyväksyä tuulimyllyn varjon takapihallani, jos voin olla varma siitä että se varmasti auttaa hidastamaan ilmastonmuutosta ja antaa siten ihmiskunnalle aikaa kehittää ympäristöä kuormittamattomia energiantuotantomuotoja. Joka tapauksessa nykyisen tyyppinen tuulivoimatuotanto on väliaikainen ratkaisu - aivan kuten on nykyisenkaltainen ydinenergiakin. Viidenkymmenen vuoden päästä kumpaakaan ei tarvita. Eräänä päivänä lapsenlapsemme purkavat niin tuulimyllyt kuin ydinvoimalaitoksetkin. Kumpi muuten mahtaa jättää jälkensä enemmän siivottavaa, tuhansia vuosia säteilevä ydinvoimala vai kokonaan kierrätettävä tuulivoimala?

Oulussa 10.6.2015, Esa Halmetoja